

BEST PRACTICE

กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว

“ทะเลหมอกสองแผ่นดิน”

ที่ป่าฮาลา – บาลา ที่อำเภอเวียง จ.นราธิวาส

เขตตรวจราชการกรมการปกครองเขต ๘

นายพิทยา วงศ์ไกรศรีทอง

ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๘

นายกุลนิติ นวตระกูลพิสุทธิ์

ผู้ช่วยผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๘

คำนำ

BEST PRACTICE คือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำความรู้ปฏิบัติจริง แล้วสรุปความรู้และประสบการณ์นั้นเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของตนเอง

BEST PRACTICE ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง เขต ๘ ขอเสนอกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่จังหวัดนราธิวาสใช้ชื่อว่า “ทะเลหมอกสองแผ่นดิน” ซึ่งเป็นการนำนักท่องเที่ยวออกเดินป่าชมธรรมชาติและสำรวจนกต่างๆในป่าฮาลา – บาลา ที่มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งประเทศไทยและมาเลเซีย โดยในช่วงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๙ ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสได้เป็นประธานพิธีเปิด “ทะเลหมอกสองแผ่นดิน” พร้อมจัดงานวันวาเลนไทน์ ๑๔ กุมภาพันธ์... ที่สวนนราธิวาส ที่รักฮาลา – บาลา ให้สัญญารักษ์แบบนกเงือก โดยเห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและเศรษฐกิจในพื้นที่

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

สารบัญ

บทที่ ๑ ความเป็นมาของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา ๑

บทที่ ๒ รายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยว ๒

ภาพกิจกรรม

นายสิทธิชัย ศักดา ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส เป็นประธานเปิด

“ทะเลหมอกสองแผ่นดิน” อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

พร้อมงานวันวาเลนไทน์ “๑๔ กุมภาพันธ์....ที่สุคนธาธิวาส ที่รักฮาลา - บาลา ให้สัญญาแบบ

นกเงือก และกิจกรรมนำเที่ยวแบบเดินป่า

ประวัติความเป็นมา

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ปัจจุบันเป็นหน่วยงานในสังกัด สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 6 สาขาปัตตานี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เดิมได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าฮาลาและป่าบาลา ในท้องที่ อำเภอจะนะ อำเภอแว้ง อำเภอสุดริน จังหวัดนราธิวาส และอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา หน้า 15-17 เล่มที่ 113 ตอนที่ 44 ก วันที่ 3 ตุลาคม 2539 เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลำดับที่ 40 ของประเทศไทย ครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดยะลา และนราธิวาส

ปี พ.ศ. 2542 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้มีพระเสาวนีย์ให้นำพื้นที่ป่าสมบูรณ์บางส่วน คือพื้นที่นิคมสร้างตนเองสุดริน ของกรมประชาสัมพันธ์ (ปัจจุบันเป็นกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ) ซึ่งเป็นพื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว มาผนวกเข้าเป็น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ต่อมาวันที่ 24 พฤศจิกายน 2547 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการได้ส่งพื้นที่นิคมสร้างตนเองสุดริน อำเภอสุดริน จังหวัดนราธิวาส จำนวน 65,318 ไร่ และนิคมสร้างตนเองศรีสาคร อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส จำนวน 14,134 ไร่ รวม เป็น 79,452 ไร่ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าปรีนยอ จำนวน 35,576 ไร่ ป่าเตรียมการสงวน ป่าจะนะ จำนวน 5,936 ไร่ ซึ่งติดแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา โดยจะผนวกเพิ่มป่า 2 ผืนนี้อีก จำนวน 41,512 ไร่ รวมพื้นที่ ที่จะผนวกเพิ่ม จำนวน 120,964 ไร่

ต่อมาปี พ.ศ. 2551 ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาหน้า 58 เล่ม 125 ตอนที่ 10 ก วันที่ 15 มกราคม 2551 กำหนดบริเวณที่ดินป่าฮาลา-บาลาในท้องที่ ตำบลกลาหลง ตำบลศรีสาคร อำเภอศรีสาคร ตำบลช้างเผือก อำเภอจะนะ ตำบลสุดริน ตำบลมาโมง ตำบลภูเขาทอง อำเภอสุดริน ตำบลแว้ง ตำบลแม่มด ตำบลโละจุต อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส และ ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าปัจจุบันเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา มีพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งหมด 391,689 ไร่

แผนที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา

อาณาเขต

ป่าบาลา ในท้องที่ ต.แว้ง ต.แม่มด ต.โละจุต อ.แว้ง, ต.มาโมง ต.ภูเขาทอง อ.สุดริน จ.นราธิวาส มีอาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	จรดกับ	ต.แว้ง อ.แว้ง จ.นราธิวาส
ทิศตะวันออก	จรดกับ	นิคมสร้างตนเองแว้ง ต.โละจุต อ.แว้ง จ.นราธิวาส
ทิศตะวันตก	จรดกับ	นิคมสร้างตนเองสุดริน ต.มาโมง อ.สุดริน จ.นราธิวาส
ทิศใต้	จรดกับ	ประเทศมาเลเซีย

รายละเอียดสถานที่ท่องเที่ยว

เป็นพื้นที่อนุรักษ์แห่งใหม่ของประเทศไทย ได้รับการประกาศจัดตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2539 อันเป็นแนวชายแดนไทย-มาเลเซีย มีพื้นที่ประมาณ 270,725 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทิวเขาสันกาลาคีรี ป่าฮาลาและป่าบาลาเป็นผืนป่าดงดิบที่ไม่ต่อเนื่องกัน แต่ได้รับการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเดียวกัน คือ ป่าฮาลาในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา และ อำเภอจะนะ จังหวัดนราธิวาส แต่ส่วนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปศึกษาธรรมชาติได้ จะเป็นป่าบาลาเท่านั้น ป่าบาลามีพื้นที่ครอบคลุม อำเภอแว้ง และ อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส

มีการตัดถนนสายความมั่นคง (ทางหลวงหมายเลข 4062) ไปตามเทือกเขาสันกาลาคีรี ทำให้การเข้าถึงพื้นที่ป่าง่ายขึ้น เริ่มจากบ้านบุเกะตา อำเภอแว้ง ตัดผ่านป่าบาลาและไปสิ้นสุดที่ บ้านภูเขาทองในอำเภอสุคีริน รวมระยะทาง 18 กิโลเมตร สองข้างทางมีสภาพเป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย สำหรับการศึกษาดูธรรมชาติที่นี่เพียงขับรถไปตามถนนสายความมั่นคงก็จะได้ชมสิ่งพิเศษมากมาย เริ่มจากที่ทำการเขตฯ เป็นต้นไป

ห่างจากสำนักงานมาประมาณ 5 กิโลเมตร จะมีจุดชมสัตว์ บริเวณนี้จะมีต้นไทรขึ้นอยู่มาก และสัตว์มักจะมาหากินลูกไทรเป็นอาหาร ตรงเข้ามาอีกประมาณ 10 กิโลเมตร จะพบที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์ภูเขาทองซึ่งเป็นหน่วยย่อยของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายดังกล่าว จะเป็นทำเลที่สามารถเห็นทะเลหมอกอีกจุดหนึ่ง จากจุดนี้เดินเข้าไปประมาณ 100 เมตร จะพบ ต้นสมพง(กระพง)ยักษ์ ขนาดเส้นรอบวง 25 เมตร ความสูงของพุ่มพอง(ส่วนที่อยู่โคนต้นไม้เป็นปีกแผ่ออกไปรอบๆ ส่วนใหญ่มักจะ เป็นไม้ใหญ่ที่อยู่ริมน้ำ เพราะจะช่วยในการพยุงลำต้น) สูงประมาณ 4 เมตร ต้นสมพงเป็นไม้ที่ชอบขึ้นตามริมน้ำ เป็นไม้เนื้ออ่อนใช้ทำไม้จิ้มฟัน หรือไม้ขีด สองข้างทางจะได้เห็นพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่ไม่อาจ

ฤดูกาลที่เหมาะสมแก่การไปศึกษาธรรมชาติที่นี่คือตั้งแต่ปลายเดือน
กุมภาพันธ์จนถึงเดือนกันยายน ซึ่งจะมีฝนตกลงมาไม่มากเกินไป
นัก

ผู้ที่มีความประสงค์เข้าพื้นที่เพื่อศึกษาธรรมชาติ ต้องทำหนังสือ
แจ้งความประสงค์มาล่วงหน้าที่จะรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา
ตู้ ปณ. 3 อำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส 96160 หรือฝ่ายกิจการเขต
รักษาพันธุ์ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมอุทยานแห่ง
ชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรุงเทพฯ โทร. 0 2562 0760
www.dnp.go.th

ด้วยพื้นที่เขตรักษาพันธุ์เป็นพื้นที่เปราะบาง จึงไม่อนุญาตให้นัก
ท่องเที่ยวเข้าไปพักแรม

การเดินทาง สามารถเหมารถสองแถวได้ที่ตลาดอำเภอแวง หรือ
สถานีรถไฟสุโขทัย หรือขับรถไปตามทางหลวงหมายเลข
4057 มุ่งหน้าไปยังอำเภอแวง จนถึงบ้านบุเกะตา จะมีป้ายบอก
ทางให้ขับต่อไปทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา

นายสิทธิชัย ศักดา ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส เป็นประธานเปิด “ทะเลหมอกสองแผ่นดิน” ที่ป่า ฮาลา - บาลา อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา โดยมีนางไขแสง ศักดา นายกเหล่ากาชาด จังหวัดนราธิวาส นางสาวมณฑนา ภูธรารักษ์ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนราธิวาส นายณรงค์ศักดิ์ พงศ์ดี หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา แขวงผู้มีเกียรติ สื่อมวลชนท้องถิ่น และสื่อมวลชนส่วนกลางร่วมในพิธีเปิดงานคับคั่ง

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา อ.แว้ง จ.นราธิวาส ได้เปิด “ทะเลหมอกสองแผ่นดิน” ที่ป่า ฮาลา - บาลา อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ในพื้นที่อนุรักษ์ของป่า ฮาลา - บาลา โดยได้ปรับปรุงพื้นที่ให้นักท่องเที่ยว ขึ้นไปชมทะเลหมอกได้อย่างสะดวกสบาย เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้จังหวัดนราธิวาส มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น เมื่อประมาณเดือนมกราคม ๒๕๔๕ เจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา - บาลา ได้นำนักท่องเที่ยวออกเดินป่าชมธรรมชาติ และสำรวจนกเงือกในป่าฮาลา - บาลา มาตามถนนสายยุทธศาสตร์ ๔๐๖๒ เส้นนี้ แล้วได้มองผ่านล่องหุบเขาไปทางประเทศมาเลเซีย ได้เห็นทะเลหมอกเกิดขึ้นในบริเวณนั้น ครอบคลุมเป็นบริเวณกว้างทั้งฝั่งไทย และฝั่งมาเลเซีย จึงคิดที่จะปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แห่งใหม่ของจังหวัดนราธิวาส

ทะเลหมอกสองแผ่นดิน ที่ป่า ฮาลา - บาลา อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส เป็นทะเลหมอกที่สวยงาม ปกคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้างทั้งสองเทือกเขา เทือกเขาสันกาลาศิรีในฝั่งไทยและฝั่งมาเลเซีย โดยมีแม่น้ำสุโขทัยไหลผ่านเป็นเส้นแบ่งเขตประเทศ สามารถขึ้นมาชมได้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี อยากเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวมาชม ทะเลหมอกสองแผ่นดิน เพราะมีสวยงามไม่แพ้ที่อื่น มีจุดเด่นที่แตกต่างจากทะเลหมอกส่วนมากจะอยู่บนพื้นที่สูง แต่ที่นี่อยู่ต่ำเหนือระดับน้ำทะเลเพียง ๒๐๐ - ๓๐๐ เมตรเท่านั้น นักท่องเที่ยวจึงสามารถขึ้นมาชมได้สะดวกสบาย ทั้งเด็กผู้ใหญ่ รวมถึงผู้สูงอายุด้วย

มีการตัดถนนสายความมั่นคง (ทางหลวงหมายเลข ๔๐๖๒) ไปตามเทือกเขาสันกาลาศีรี ทำให้การเข้าถึงพื้นที่ป่าง่ายขึ้น เริ่มจากบ้านบุเกะตา อำเภอแว้ง ตัดผ่านป่าบาลาและไปสิ้นสุดที่ บ้านภูเขาทองในอำเภอสุคิริน รวมระยะทาง ๑๘ กิโลเมตร สองข้างทางมีสภาพเป็นป่าดงดิบที่สมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย สำหรับการศึกษาระรรมชาติที่นี่เพียงขับรถไปตามถนนสายความมั่นคงก็จะได้ชมสิ่งพิเศษมากมาย เริ่มจากที่ทำการเขตฯ เป็นต้นไป

ห่างจากสำนักงานมาประมาณ ๕ กิโลเมตร จะมีจุดชมสัตว์ บริเวณนี้จะมีต้นไม้ขึ้นอยู่มาก และสัตว์มักจะมาหากินลูกไทรเป็นอาหาร ตรงเข้ามาอีกประมาณ ๑๐ กิโลเมตร จะพบที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์ภูเขาทองซึ่งเป็นหน่วยย่อยของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบาลา-บาลา ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสายดังกล่าว จะเป็นทำเลที่สามารถเห็นทะเลหมอกอีกจุดหนึ่ง จากจุดนี้เดินเข้าไปประมาณ ๑๐๐ เมตร จะพบ ต้นสมพง(กระพง)ยักษ์ ขนาดเส้น รอบวง ๒๕ เมตร ความสูง

ของพุดอง (ส่วนที่อยู่โคนต้นไม้เป็นปีกแผ่ออกไปรอบๆ ส่วนใหญ่มักจะเป็นไม้ใหญ่ที่อยู่ริมน้ำเพราะจะช่วยในการพยุงลำต้น) สูงประมาณ ๔ เมตร ต้นสมพงเป็นไม้ที่ชอบขึ้นตามริมน้ำ เป็นไม้เนื้ออ่อนใช้ทำไม้จิ้มฟัน หรือไม้ขีด สองข้างทางจะได้เห็นพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่ไม่อาจหาชมได้ง่าย ๆ จากที่อื่นในเมืองไทย เช่น ต้นยวน ไม้ยืนต้นในวงศ์ถั่วที่สวยงามเด่นสะดุดตา เห็นได้แต่ไกลจากถนน ด้วยผิวเปลือกที่ขาวนวล และรูปร่างที่สูงชะลูด สามารถสูงได้ถึง ๖๕-๗๐ เมตร ถือว่ามีความสูงเป็นอันดับสามของโลก รองจากต้นเรดวูด และยูคาลิปตัส มักถูกตัดไปทำเฟอร์นิเจอร์ ต้นสยา ไม้ในวงศ์ยางซึ่งเป็นไม้เด่นของป่าฮาลา-บาลา

จากจุดชมวิวจะเห็นเรือนยอดของต้นสยาขึ้นเบียดเสียดกัน ถ้าชุ่มสังเกตดี ๆ อาจจะได้พบนกเงือก เพราะต้นสยานี้เองที่เป็นแหล่งทำรังสำคัญของนกเงือกรวมทั้ง ต้นห้วยร้อยรูหนาม เป็นหนึ่งในบรรดาพืชที่พบ ยังมีสัตว์ป่าที่ทำให้ป่าแห่งนี้มีความสมดุลทางระบบนิเวศน์ได้ สัตว์ที่อาศัยอยู่ที่นี่หลายชนิดเป็นสัตว์ที่หายากในไทย เช่น ชะนีดำใหญ่ หรือ เขียมัง มีสีดำตลอดตัว และมีขนาดใหญ่กว่าชะนีธรรมดาเกือบเท่าตัว ชะนีมือดำ ซึ่งปกติจะพบเฉพาะในป่าบนเกาะสุมาตรา บอร์เนียว และป่าบริเวณทางเหนือของมาเลเซียถึงทางใต้ของไทยเท่านั้น บางครั้งอาจจะโชคดีได้พบเจ้าสองตัวนี้เกาะอยู่บนยอดกิ่งไม้ นอกจากนั้นยังมี กบทูต ซึ่งเป็นกบบขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ความยาวจากปลายปากถึงกันประมาณ ๑ ฟุต น้ำหนักกว่า ๕ กิโลกรัม มีถิ่นอาศัยอยู่บริเวณป่าต้นน้ำบนภูเขาสูง และจากการสำรวจพบสัตว์ป่าสงวน ๔ ชนิด คือ เลียงผา สมเสร็จ แมวลายหินอ่อน และ กระซู่ นกเงือกซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดความสมบูรณ์ของป่า และเป็นนกหายากชนิดหนึ่ง แต่ในป่านี้พบถึง ๙ ใน ๑๒ ชนิดของนกเงือกที่พบในไทย ได้แก่ นกเงือกปากย่น นกเงือกขนหิน (เป็นนกเงือกชนิดเดียวที่มีโหนกแข็งที่บั้นท้ายบ้านในอินโดนีเซียจึงล่าขนหินเพื่อเอาโหนกไปแกะสลักอย่างงาช้าง) นกแก๊ก นกกก นกเงือกหัวหงอก นกเงือกปากดำ นกเงือกหัวแรด นกเงือกดำ นกเงือกกรามช้าง ฤดูกาลที่เหมาะสมแก่การไปศึกษาธรรมชาติที่นี่คือตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนกันยายน ซึ่งจะมีฝนตกลงมาไม่มากเกินไปนัก

ผู้ที่มีความประสงค์เข้าพื้นที่เพื่อศึกษาธรรมชาติ ต้องทำหนังสือแจ้งความประสงค์มาล่วงหน้า
ที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา ตู้ ปณ. ๓ อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส ๙๖๑๖๐ หรือฝ่ายกิจการเขต
รักษาพันธุ์ สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรุงเทพฯ
โทร. ๐ ๒๕๖๒ ๐๗๖๐

ด้วยพื้นที่เขตรักษาพันธุ์เป็นพื้นที่เปราะบาง จึงไม่อนุญาตให้นักท่องเที่ยวเข้าไปพักแรม การ
เดินทาง สามารถเหมารถสองแถวได้ที่ตลาดอำเภอเวียง หรือสถานีรถไฟสุไหงโกลลก หรือขับรถไปตามทาง
หลวงหมายเลข ๔๐๕๗ มุ่งหน้าไปยังอำเภอเวียง จนถึงบ้านบูเกะตา จะมีป้ายบอกทางให้ขับต่อไปทางเขต
รักษาพันธุ์สัตว์ป่าฮาลา-บาลา

